

INHOUD

DEEL 1: AAN DE VOET VAN DE WITTE BERG

1. Vertrekken 11
2. Het klooster 19
3. Tenzin 21
4. Een bron, een olifant en een berg 27
5. Amoureuze gevoelens 33
6. Dromen 39
7. De essentie is onzichtbaar voor het oog 47
8. De vlieger en de Wereldziel 53

DEEL 2: DE ZEVEN SLEUTELS VAN DE WIJSHEID

Dag een: De haven en de bron 61

Over de betekenis van het leven

Dag twee: Het edele tweespan 77

Over het lichaam en de ziel

Dag drie: Ga naar jezelf 91

Over de ware vrijheid

Dag vier: Open je hart 107

Over de liefde

Dag vijf: De tuin van de ziel 121

Over het doen van het goede en het vermijden van het slechte

Dag zes: Hier en nu 141

Over de kunst van het leven

Dag zeven: Geluk en ongeluk zitten in jezelf 155

Over het aanvaarden van het leven

DEEL 3:

EN ER ZAL DUISTERNIS ZIJN OVER DE HELE AARDE

1. De grot 173

2. Woede 175

3. Woestenij 179

4. De brief 185

5. Hoop 189

Dankwoord 191

1.

VERTREKKEN

In een paar uur tijd gebeurden er allerlei wonderlijke dingen.

De oude rabbijn Salomon zat in zijn keuken toen hij een stem hoorde die zei: ‘Ga naar Toulanka.’ Hij riep zijn vrouw Rachel, maar zij had niets gehoord. Hij nam aan dat hij had gedroomd, maar de stem klonk opnieuw: ‘Ga naar Toulanka, wacht niet langer.’ Toen dacht hij dat God misschien tot hem had gesproken. Waarom tot hem? Rabbi Schlomo, zoals hij werd genoemd, was een geestige en ruimdenkende man, die behoorde tot de liberale stroming van het jodendom. Veertig jaar geleden had hij New York verlaten om met zijn vrouw en zijn vier kinderen in Jeruzalem te gaan wonen. Hij bestudeerde en onderwees vol vuur de kabala, de mystieke richting binnen het joodse geloof, aan een handjevol joden en niet-joden. Hij vroeg zijn kleinzoon Benjamin op internet te kijken waar Toulanka lag. ‘Dat is een boeddhistisch klooster in Tibet,’ antwoordde

de jongen. De kabbalist was verbijsterd. ‘Waarom wil de Eeuwige mij met mijn tweeëntachtig jaar naar Tibet sturen?’

Ansysa kon de slaap niet vatten. De jonge vrouw stapte uit haar joert en keek naar de sterrenhemel. Deze nomade, een herderin, hield van het oneindige uitspan-
sel, zoals ze ook hield van de uitgestrekte steppen van Mongolië, waar ze bijna haar hele leven had gewoond. Ze vulde haar longen met schone lucht en ging de joert weer binnen, waar ze woonde met haar tante, een vrouwelijke sjamaan die met de geesten sprak. Enkele jaren geleden had de oude vrouw ontdekt dat ook haar nichtje deze gave bezat en ze had haar ingewijd. Bijna iedere dag kwamen er mensen om de beide vrouwen te raadplegen. Omdat Ansysa opvallend mooi was en nog ongehuwd, verzonnen sommige mannen klachten, alleen maar om haar te zien. Dan verliet zij de joert om voor de dieren te zorgen en liet hen teleurgesteld achter bij haar halfblinde tante. Als het om echte zieken ging, sloeg ze op haar trommel en riep de geesten op om de lichamen en zielen te bevrijden. Ze begon dan te dansen en raakte in trance. Die dag was ze doodmoe door een vreemd visioen. Ze was bezig geweest een jonge moeder te verzorgen toen haar een

stralende geest was verschenen, die te kennen had gegeven dat ze moest vertrekken. Ansysa, die de betekenis van de boodschap niet begreep, vertelde haar tante wat er was gebeurd, en die had niet meteen antwoord gegeven. Maar toen ze midden in de nacht weer in de joert terugkwam, zei haar tante die op de rand van het bed zat: 'Ik heb in mijn droom de plek gezien waar je naartoe moet gaan. Het is een Tibetaans klooster op de grens van China en India. Morgenochtend vroeg moet je vertrekken.'

Duizenden kilometers verder kreeg ook pater Pedro een droom. De katholieke monnik kwam uit Salvador de Bahia in Brazilië, maar woonde al vijftientig jaar in de Amerikaanse staat Oregon. Hij had zijn trappistenklooster verlaten om als eenvoudig kluizenaar in een afgelegen hut in het bos te gaan wonen, waar hij de rest van zijn leven aan meditatie en gebed dacht te kunnen wijden. En nu had hij een droom gehad waarin een klein meisje hem opdracht gaf om onmiddellijk naar dat Tibetaanse klooster aan de andere kant van de wereld te gaan. Zijn Braziliaanse hart geloofde in dromen en in de wat magische kant van het bestaan. Nieuwsgierig geworden verliet hij zijn hut en vertrok naar China.

Ma Ananda, een hindoeïstische mystica, leidde een kleine ashram in het noorden van India. Dit eeuwig jonge, tonnenronde vrouwtje was een erkende levende bevrijde die van kinds af aan als een groot heilige werd beschouwd. Ze had nooit gestudeerd, maar was altijd bezig met lesgeven. Ze ging vroeg in de ochtend op weg zonder afscheid te nemen van haar leerlingen, die bedroefd achterbleven, want ze vertelde zelfs niet waar ze heen ging en voor hoelang.

Meester Tjong legde wel aan zijn vrouw uit wat hem overkwam. De oude wijze Chinees woonde met zijn gezin in de buurt van Shanghai. Hij droeg zorg voor een kleine taoïstische tempel en had niet veel nodig om rond te komen. Hij zat het grootste deel van de dag op een kussen op de grond de beginselen van de Chinese wijsheid te onderwijzen aan een handjevol volgelingen, onder wie een paar westerlingen. Hoe het kwam, wist hij niet, maar hij had op latere leeftijd plotseling bij zichzelf een passie voor techniek ontdekt. Hij bezat een laptop, een satelliettelefoon, en van zijn volgelingen had hij voor zijn vijfenzeventigste verjaardag het nieuwste type gps gekregen, dat hij een keer of twee per week gebruikte om naar een naburig dorp te gaan, ook al kende hij de route uit zijn hoofd. Toen hij op een ochtend zijn gps

aanzette, constateerde hij tot zijn grote verbazing dat er een breedte- en een lengtegraadaanduiding op zijn scherm stonden. Nieuwsgierig geworden bekeek hij de coördinaten en ontdekte een punt in China. Nadat hij had vastgesteld dat niemand stiekem zijn gps had gebruikt, raadpleegde hij de *I Tjing*. Het orakelboek antwoordde: 'Het is goed om te vertrekken.' Toen omhelsde hij zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen en ging zonder aarzelen op weg naar Tibet.

Sjeik Youssouf, de stichter van een kleine soefimoslimbroederschap uit Nigeria, had meer moeite met de reis. Deze reus was compleet van de kaart toen hij de letters T, O, U, L, A, N, K en A vreemd zag oplichten op de eerste bladzijde van het boek waarin hij zat te lezen. Op hetzelfde ogenblik was zijn Koran opengewaaid op de bladzijde met de soera over vertrekken. Sjeik Youssouf liet zijn gezin niet graag in de steek, want zijn vrouw was net bevallen van hun vijfde kind, Leila. Maar de drang om te gaan was te sterk. Hij wist niet hoe hij er moest komen, maar het lot wees hem de weg en hij liet zich leiden door tekens en ontmoetingen.

Gabrielle, de Nederlandse filosofe, had nog de meeste aarzelingen. Zij was als hoogleraar Griekse wijsbegeerte

aan de Universiteit van Amsterdam een fervent aanhangster van de stoïcijnse wijsgeren en van Spinoza, de beroemdste inwoner van Amsterdam. Voor deze vrouw van in de veertig had wijsbegeerte niets met godsdienst te maken, maar was ze veeleer een subtiële mengeling van verstand en intuïtie, die vooral kon dienen als steun in het leven. Sinds een paar jaar behoorde ze ook tot een vrouwelijke vrijmetselaarsloge, waar ze enthousiast de leer der symbolen bestudeerde. Omdat ze de slaap niet kon vatten, stond ze midden in de nacht op, zette de televisie aan en kwam terecht in een uitzending over het Tibetaanse boeddhisme. Toen het klooster van Toulanka ter sprake kwam, voer er een rilling door haar hele lichaam. Zonder dat ze wist waarom, kwam er een dwingende gedachte in haar op: onmiddellijk alles in de steek laten om naar dat klooster te gaan. Ze nam een slaapmiddel en probeerde deze obsessie te vergeten. Maar toen ze de volgende morgen op straat een vrouw zag die ‘Toulanka! Hier!’ tegen haar hond riep, verdwenen haar laatste twijfels. Ze pakte de telefoon en vroeg haar ex-man om enkele weken op hun dochter Natina te passen. Haar ex kon niet omdat hij voor een congres naar het buitenland moest. Het meisje had het telefoongesprek gehoord en smeekte haar moeder om haar mee te nemen naar

Tibet. De zomervakantie was net begonnen en ze had ruim zes weken vrij. Natina was bijna veertien, ze had een eigen wil en een brede belangstelling; ze droomde van verre reizen. Eerst weigerde Gabrielle en zocht ze naar andere oplossingen. Maar vreemd genoeg liepen die allemaal op niets uit. Berustend trok de filosofe daaruit de conclusie dat het lot blijkbaar zo had beslist. Natina viel haar moeder om de hals: ‘Echt waar? Gaan we naar Tibet?’

2. HET KLOOSTER

Het klooster van Toulanka lag boven op een vooruitstekende rots van bijna vierduizend meter hoog tegen een volledig besneeuwde berg en was met de auto niet te bereiken. Ongeveer vijftien kilometer ervandaan lag een dorpje. Het had maar één hotel, recht tegenover het busstation. Daar kwamen Rabbi Schlomo, sjamane Ansysa, pater Pedro, Ma Ananda, Meester Tjong, Sjeik Youssouf en Gabrielle met haar dochter Natina terecht binnen een week na het begin van deze gebeurtenissen.

Omdat ze de enige vreemdelingen waren in dit hotel, maakten ze meteen kennis met elkaar. Ze spraken allemaal Engels en kregen daardoor gemakkelijk contact. Het bevreesdde hen dat ze allen op dezelfde raadselachtige wijze waren opgeroepen.

Wat deden ze hier? Niemand wist het. De wonderlijke manier waarop er contact met hen was opgenomen en het feit dat ze vertegenwoordigers waren van de belangrijkste filosofische en geestelijke stromingen van de mensheid leken erop te duiden dat het lot hen

duidelijk met een bedoeling bijeengebracht had. Maar welke?

Toen voegde een oude Tibetaanse lama uit Toulanka zich bij hen. Lama Dorjé werd vergezeld door twee jongere monniken, die ieder een paard vasthielden. Hij luisterde met een ernstig gezicht naar hun verhalen en stelde voor de bagage op de paarden te laden om naar het klooster te gaan.

‘Wij willen u wel volgen, beste vriend, maar zeg ons ten minste waarom wij hier bij elkaar zijn,’ reageerde Rabbi Schlomo, terwijl iedereen instemmend knikte.

De oude lama glimlachte: ‘Ikzelf heb drie dagen geleden gedroomd dat ik in het dorp zeven buitenlandse wijzen moest gaan afhalen, vier mannen en drie vrouwen, en een blond meisje, om ze naar het klooster te brengen. Waarom? Ik weet het net zomin als jullie!’

3. TENZIN

Door de leeftijd en de vermoeidheid van enkele wijzen nam de tocht naar Toulanka drie dagen en twee nachten in beslag. De wandelaars hielpen elkaar op de moeilijke stukken van het steile pad. Op de avond van de derde dag zagen ze eindelijk het klooster. Door de schoonheid van het landschap vergaten ze de vermoeienissen van de reis en de hoogteziekte, waar sommigen last van begonnen te krijgen. Op deze plek woonden twintig Tibetaanse monniken onder leiding van een jonge, twaalfjarige lama: Tenzin Pema Rinpoché.

Zoals het in de Tibetaanse traditie gebruikelijk was, werd hij al heel jong herkend als de reïncarnatie van een groot spiritueel meester, Lama Tokden Rinpoché, de vorige leider van dit klooster. Lama Dorjé, de trouwste volgeling van Lama Tokden, was aangewezen als mentor van zijn nieuwe incarnatie. Voordat hij stierf, had Lama Tokden de wens geuit dat zijn opvolger in twee culturen zou worden opgevoed, zowel in de Tibetaanse als in de

westerse. Verder had hij symbolische aanwijzingen nagelaten over de plek van zijn volgende wedergeboorte. Drie jaar na zijn overlijden had Lama Dorjé, geleid door deze instructies, de reïncarnatie van zijn meester teruggevonden. Midden in de winter waren er bloemen gaan bloeien voor het raam van het armoedige huisje waarin het kind geboren werd, en zijn ouders, eenvoudige boeren, hadden daar vreemd van opgekeken. Het kind was twee jaar oud toen Lama Dorjé voor het eerst de familie bezocht. Hij droeg de kleren van een dienaar en een andere monnik deed zich voor als lama. Het kind had echter geen enkele belangstelling voor de monnik, maar liep naar de oude lama die als dienaar vermomd was en zei glimlachend tegen hem: ‘Lama Toulanka, Lama Toulanka.’ Toen greep hij naar de gebedsketting die de lama om zijn hals droeg en die van de oude leider van het klooster was geweest en riep luid: ‘Van mij, van mij!’ Lama Dorjé hilde van vreugde en nam het kind en zijn familie mee terug naar het klooster. Het kind behield zijn naam Tenzin, kreeg daarbij de naam Pema en ook Rinpoché, een titel die ‘van grote waarde’ betekent. Na een paar weken in het klooster te hebben doorgebracht, vertrok de familie weer en liet het kind achter onder de hoede van de monniken. Ze lieten een lama komen die in Canada had gewoond om hem Engels en de grond-

beginselen van de Westerse cultuur te leren. Overeenkomstig de aanwijzingen van zijn voorganger werd de jongen niet tot monnik gewijd, maar legde de gelofte van eenvoudig lekenbroeder af. Zodra hij meerderjarig was, zou hij kunnen kiezen voor een leven binnen of buiten het klooster; intussen deelde hij het leven van de monniken en droeg hun roodgele pij.

Meteen de eerste avond al kwamen ze op het terras van het klooster bijeen in aanwezigheid van de jongen. Tenzin nam het woord met een zelfverzekerdheid die zijn gasten verbaasde. 'Ik constateer,' zei hij, 'dat het karma hier op een wonderbaarlijke manier acht wijzen bijeen heeft gebracht die de belangrijkste spirituele stromingen van de wereld vertegenwoordigen: een vrouwelijke sjamaan, een Europese filosoof, een hindoeïstische mystica, een Chinese taoïstische meester, een joodse kabbalistische rabbijn, een christelijke monnik, een islamitische soefimeester en natuurlijk een boeddhistische monnik in de persoon van Lama Dorjé.' De jonge lama pauzeerde even en keek naar Natina die hem met haar diepblauwe ogen opnam. 'Ik ben blij dat een meisje met haren in de kleur van de zon en ogen in de kleur van de hemel met jullie is meegekomen. Ook al is ze jong, ze is vast heel wijs.' Het lieve gezichtje

van Natina werd vuurrood. Tenzin glimlachte even en vervolgde: 'Jullie zijn allemaal vrijwillig gekomen, en jullie hebben je hart gevolgd, zonder te weten wat de reden is van deze reis die je hele leven overhoop heeft gehaald. Wij zullen er alles aan doen om jullie verblijf zo aangenaam mogelijk te maken, ook al is dit klooster arm en afgelegen.'

Na een korte stilte nam pater Pedro het woord: 'Hartelijk dank voor de warme ontvangst, Lama Tenzin. Dat deze plek eenvoudig is, zal ons niet storen, integendeel. Maar de enige vraag die ons op de lippen brandt, is waarom we hier zijn en voor hoelang.'

Er ging een instemmend gemompel door de groep wijzen.

'Ik weet niet meer dan Lama Dorjé. Ikzelf heb geen droom gehad en geen stem gehoord.'

'Laten we ons niet ongerust maken,' klonk de zachte stem van sjamane Ansy. 'De kracht die ons hierheen heeft gebracht zal ons wel zeggen wat we er moeten doen.'

'Mee eens,' stemde Ma Ananda in. 'Wij moeten ons verder ook maar laten leiden en we zullen wel zien.'

'Als het lang gaat duren, wil ik wel graag bereikbaar zijn voor mijn gezin,' zei Sjeik Youssouf. 'Is het mogelijk contact te hebben met de buitenwereld?'

‘Helaas niet!’ antwoordde Lama Dorjé. ‘We hebben geen telefoon of internet. Het klooster ligt te afgelegen en we hebben er nooit behoefte aan gehad. Ik hoop dat jullie je dierbaren hebben verteld dat je enige tijd weg zou zijn.’

‘Natuurlijk,’ reageerde Gabrielle. ‘Maar voor degenen die een gezin hebben, zou het niet te lang moeten duren.’

‘Maak je geen zorgen!’ zei Meester Tjong met een geamuseerde glimlach. ‘Ik reis nooit zonder mijn satelliettelefoon en mijn laptop.’

Gabrielle keek stomverbaasd naar de oude man die uit een andere tijd afkomstig leek en barstte toen uit in een aanstekelijk gelach.

‘Nu de communicatieproblemen met de buitenwereld zijn opgelost, stel ik jullie voor om van ons beroemde gegrilde gerstemeel, de tsampa, te gaan genieten,’ ging Tenzin opgewekt verder. En iedereen knikte blij en instemmend.

Niemand kon zich nog voorstellen wat er ging gebeuren.